

ZNALECKÝ POSUDEK Č. 79/09

OBJEDNATEL

Magistrát města Zlína,
náměstí Míru 12, 761 40 Zlín

ÚČEL POSUDKU:

Posouzení statického selhání u zadaného stromu

POSUDEK VYPRACOVAL:

DOC. ING.PAVEL ŠIMEK, Ph.D.
RYBÁŘSKÁ 401
688 01 UHERSKÝ BROD

POSUDEK OBSAHUJE:

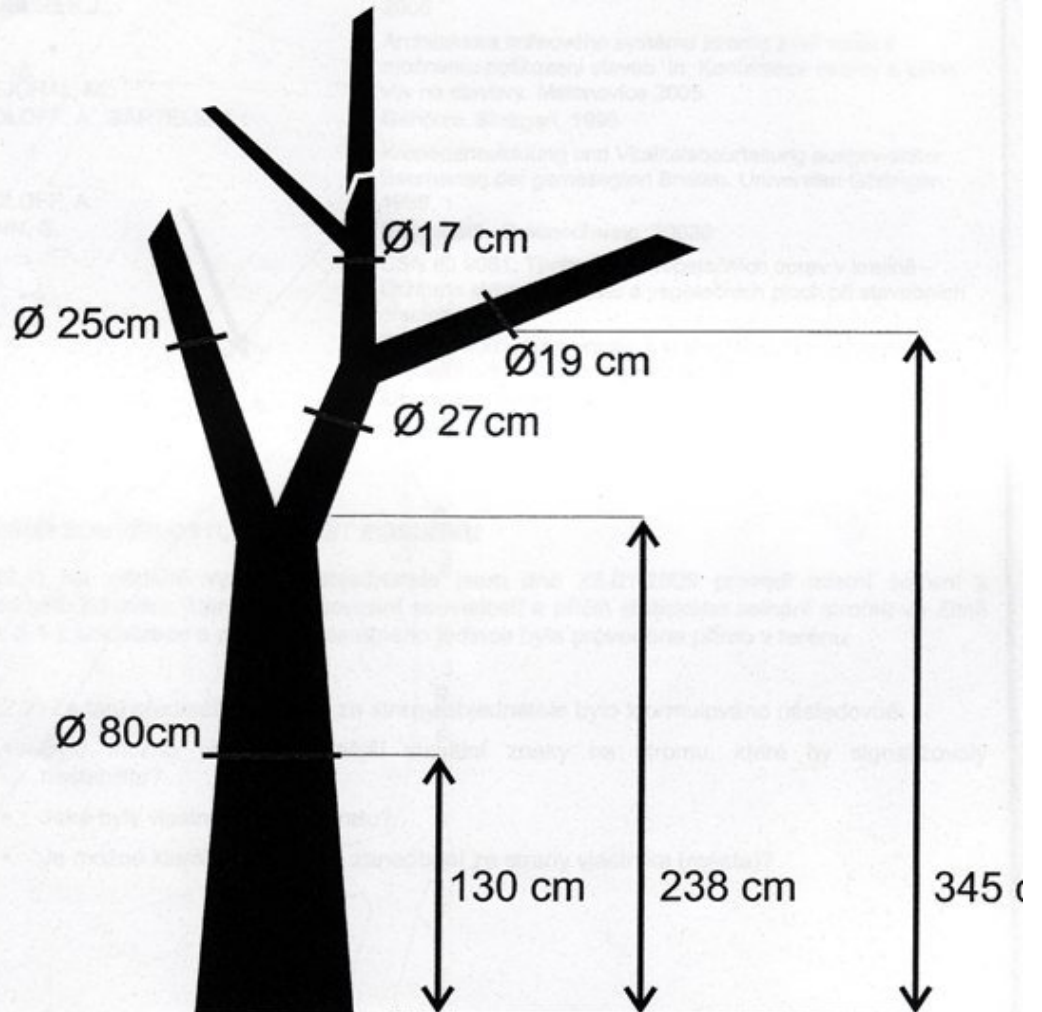
19 STRAN TEXTU VČETNĚ OBÁLKY
A PŘEDÁVÁ SE VE 3 VYHOTOVENÍCH

UHERSKÝ BROD 25.01.2009

3. ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI, NÁLEZ

(3.1) Předmětný jedinec je lokalizován na pozemkové parcele číslo 200/1; kú Zlín (viz. též snímek katastrální mapy – obr.č.1 -předaný objednatelém).

(3.2) Při terénním průzkumu byl zjištěn vyvrácený strom, jehož základní dendrometrické parametry jsou dokladovány na níže uvedeném schématu – viz. obr.č.2.

Obr.č.2. Základní dendrometrické parametry

(3.3) Základní zjištěné skutečnosti: popis místa:

- na určené lokalitě byl posouzen vyvrácený strom, který rostl v okrajovém porostním lemu parku, v okraji skupiny keřů : Pyracantha, Taxus – viz.foto č.1
- na odhaleném půdním profilu v místě vývratu je patrná několika centimetrová vrstva obohacená organickou látkou (tmavá barva) se zbytky mulče (kúra) – viz. foto č.2
- ve vzdálenosti cca 4 m od paty vyvráceného stromu je postaven elektrický rozvaděč, v těsné blízkosti pak sloupek oplocení parku – viz foto č.3. Na fotografii č.3 jsou kromě jiného zachyceny těžební zbytky ze stromu, který rostl v bezprostřední blízkosti vývratu (nesouvisí přímo s předmětem hodnocení)
- terén mírně stoupá od okraje komunikace směrem k parku – výškový rozdíl cca 20 cm viz.foto č.1

4. BYLO MOŽNO POZOROVAT VNĚJŠÍ VIZUÁLNÍ ZNAKY NA STROMU, KTERÉ BY SIGNALIZOVALY NESTABILITU?

Odpověď na výše položenou otázku je strukturovaná do třech tématických celků.

Popis stromu

Taxon	: Ailanthus altissima (Mill.) Swingle pajasan žlaznatý
Taxační parametry	: výčetní tloušťka: 80 cm průměr koruny: nezjistitelný výška stromu: nezjistitelná (odhad 20m)
Popis stromu	: Strom se ve výšce 238 cm větvil do dvou základních kosterních větví o průměru cca 25 cm. Jedna z těchto kosterních větví (pravděpodobně ve směru od porostního okraje vně) se ve výšce 345 cm opět větvila do dvou větví o průměru cca 18 cm Popis-blíže viz obr. 2

Interpretace-dílčí odpověď:

Na základě porovnání zjištěných hodnot s literárními údaji (velikostní parametry, charakteristiky taxonu) a zohlednění typu stanoviště je možno konstatovat, že předmětný jedinec nevykazoval žádné vnější růstové abnormality.

Kvalitativní znaky

Při vizuálním posuzování stavu stromů se standardně hodnotí dva aspekty – vitalita stromu (někdy označovaná jako fyziologická vitalita) a snížení statické stability (někdy označováno jako zdravotní stav).

Větší část používaných znaků výše uvedeného hodnocení lze uplatnit i v případech vyvráceného stromu – této skutečnosti bylo použito jako základního metodického postupu pro hodnocení příčin statického selhání předmětného jedince

Kvalitativní údaje - vitalita

Komentář:

- Vitalita (životaschopnost) je atributem kterým posuzujeme určitou vývojovou tendenci jedince. Vitalita je hodnocena pomocí dílčích ukazatelů vitality.
- Olistění: tento údaj je standardním kritériem při posuzování vitality jedince. S ohledem na období vegetačního klidu nelze pro předmětné hodnocení použít
- Malformace (tvarové změny) větví: tato charakteristika vyjadřuje proces redukce větvení prvního a druhého řádu na hlavních větvích jako důsledek snižování vitality.
- Tvorba výmladků: výhony, jimiž strom nahrazuje ztrátu asimilačních orgánů. Intenzita s jakou strom tyto úbytky nahrazuje tvorbou proventivních výhonů je znakem vitality. Z hlediska posuzování vitality je velmi důležité i umístění proventivních výhonů. Čím je strom méně vitální, tím více stahuje tvorbu proventivních výhonů ke kmeni.

Zjištěné hodnoty

	Vitalita
Olistění	: nehodnoceno
Tvarové změny větvení	: částečně hodnotitelné ve zbytcích koruny: znaky ukazují na mírně sníženou vitalitu (hrotovitá, štětkovitá struktura) ; u daného taxonu má znak pouze informativní charakter (typ větvení), přírůstky odpovídají stanovišti; viz. foto č.4
Tvorba výmladků	: výmladky nebyly zaznamenány -viz.foto č. 7
Ostatní znaky	: u předmětného jedince bylo v nedávné minulosti provedeno odstranění části větví - pravděpodobně v minulém roce (s ohledem na lokalizaci ran pravděpodobně směřujících do uličního prostoru) místa po odstraněných větvích (řezná plocha) vykazují znaky svědčící o relativně vysoké vitalitě - překrytí větší části obvodu řezné plochy kalusem -viz foto č.5-6-7.

Interpretace-dílčí odpověď

S ohledem na zjištěné hodnoty dílčích charakteristik vitality používaných při vizuálním posuzování stavu stromů lze konstatovat že:

Předmětný strom vykazoval znaky (maximálně) mírně snížené vitality - projevy snížení vitality mohou být dočasné, nevykazoval rozhodně žádné znaky výrazně snížené vitality.

Kvalitativní údaje - snížení statické stability (zdravotní stav stromu) Komentář:

Celkové hodnocení statické stability (zdravotního stavu) vychází z posouzení závažnosti poškození hodnoceného dílčími charakteristikami. Tyto dílčí znaky mají kumulativní charakter a celkový zdravotní stav je posuzován nejen podle „dílčích poškození“, ale rovněž je zohledňován vliv jejich společného výskytu (kumulace poškození). Dílčí charakteristiky:

- Poškození kmene: mechanické poškození kmene (včetně kořenového náběhu) zasahující do kambia nebo případně do hlubších vrstev dřeva. K poškození dochází často vlivem provozu (parkování), neopatrným dosekáváním okrajů trávníku apod. Poškození představuje především vstupní bránu pro infikování dřevokaznými houbami popř. může bezprostředně souviset s ohrožením statiky stromu.
- Poškození koruny: mechanické poškození korunové části stromu obdobného rozsahu jako u předchozí charakteristiky. K poškození dochází nejčastěji nevhodným zásahem, cílenou destrukční činností popř. neodborným zásahem.
- Výskyt hnilob a dutin: při posuzování zvažujeme především rozsah, závažnost a lokalizaci dutin
- Výskyt suchých větví: hodnocení výskytu suchých větví v koruně je často dokladem zanedbané péče o jedince. Příčiny výskytu mohou být i v souladu s principy růstu v koruně - tyto je třeba odlišovat u každého konkrétního taxonu od ostatních suchých větví.
- Chybné větvení stromu: posuzováno především s ohledem ve vztahu k možnému rozlomení
- Nepříznivé umístění těžiště a geometrie kmenu: : posuzováno především s ohledem ve vztahu k možnému vývratu a vztahu k možnému zlomu
- Příznaky/defekty v kořenovém prostoru: vnější příznaky svědčící o poškození kořenového systému (plodnice dřevokazných hub, trhliny v okolí paty stromu)

Snížení statické stability

Poškození kmene	: na kmeni nebylo zjištěno poškození ani žádné oděrky menšího rozsahu. Posouzení nebylo možno provést na odvrácené části kmene (ležící kmen) - nicméně žádné znaky ani zde nenasvědčují přítomnosti defektu - viz. foto č.11
Poškození koruny	: na kosterních větvích v koruně nebylo zjištěno poškození - pouze oděrky menšího rozsahu, které procházely kůrou stromu a byly pravděpodobně ošetřeny nátěrem (červeno-hnědá barva) v rámci dřívě provedeného péstebního opatření. Hodnocení se samozřejmě netýká defektů způsobených pádem stromu. Blíže viz. foto č. 8-9-10.
Výskyt hnilob a dutin	: na kmeni a na kosterních větvích prvního řádu nebyly zjištěny žádné hniloby a dutiny. Na jedné z kosterních větví druhého řádu (viz. také obr.č.2) v místě dřívě odstraněné větve (viz foto č.12) se tvořila dutina. Tato počínající dutina byla skrytá pro vnější hodnocení. Rozsah vznikající dutiny (cca 150 cm od místa řezu) - provázen barevnými změnami dřeva nemohl v žádném případě ovlivnit statické selhání stromu vývratem. Viz foto č.13-14.
Výskyt suchých větví	: v koruně nebyly zjištěny suché kosterní větve

- Chybné větvení stromu : větvení u kosterních větví nevykazuje znaky tzv."tlakových vidlic", které jsou potenciální příčinou pro statické selhání stromu (zlom).
: U hlavních kosterních větví se jedná o tzv."tahové větvení", kdy dochází k odklonu jejich částí vlivem vlastní tíhy, čímž působí tah v místě spojení - viz. foto č.15 s typickým "korním hřebínkem".
- Nepříznivé umístění těžiště a geometrie kmenu : nelze s určitostí u vyvráceného stromu určit. Žádné vnější znaky k tomuto defektu však nebyly zjištěny (reakční dřevo).
: při vizuálním hodnocení je možno hodnotit pouze vnější znaky (tedy příznaky). V tomto smyslu nebyly v okolí stromu zjištěny žádné plodnice dřevokazných hub-nelze je však zcela vyloučit s ohledem na zápoj okolních keřů. S ohledem na destrukci nejbližšího okolí stromu nebylo možno najít ani případné trhliny v půdě. Rovněž nebylo možno vyhodnotit případný náklon kmene.
- Příznaky/defekty v kořenovém prostoru : Zjištění skutečného stavu v oblasti kořenové zóny, který bylo možno ohledat v souvislosti s vývratem - viz kap.č.5

Interpretace - odpověď

S ohledem na zjištěné hodnoty dílčích znaků statické stability používaných při vizuálním posuzování stavu stromů lze konstatovat že:

Předmětný strom nevykazoval žádné znaky, které by nasvědčovaly následnému statickému selhání.

Foto č.11: Stav kmene (hodnocení statické stability)

5. JAKÉ BYLY VLASTNÍ PŘÍČINY VÝVRATU?

Na základě posouzení zjištěných skutečností – především popisu místa (viz.kap.3.3.) a vizuálního vyhodnocení (kap.4) byla pozornost při hodnocení věnována především kořenovému systému stromu a v neposlední řadě také kořenové zóně stromu. V této souvislosti jsou důležité následující definice:

- Kořenová zóna stromu (ČSN 83 9061): Za kořenovou zónu se považuje plocha půdy pod korunou stromu (okapová linie koruny) rozšířená do stran o 1,5 m, u sloupovitých forem o 5 m.
- Kořenový systém stromu (ČSN 83 9001): soustava kořenů pod kořenovým krčkem rostliny

5.1. Zjištěné skutečnosti

5.1.1 Ve smyslu PEJCHALA (2005) zcela chybí kosterní kořeny, které zajišťují statické kotvení stromu – absentují jak vodorovné kořeny tak kořeny svislé. Viz foto č.16.

5.1.2 V ose kmene v místě odumřelých kosterních kořenů jsou patrné náhradní koncové kořinky, které patrně zajišťovaly příjem živin a vody tak, že nedošlo k viditelné ztrátě vitality stromu – samozřejmě bez statického kotvení stromu –viz.foto č.17.

5.1.3 Další významnou skutečností je zjištěná tvorba adventivních kořenů (vznikajících jinde než jako bazální pokračování hlavního stonku) – patrná na foto č.18-19. Tato skutečnost je mmj. významná tím, že velmi pravděpodobně souvisí s navýšením terénu v bezprostředním okolí kmene – viz dále.

5.1.4 Kořenový náběh stromu – zduřenina na bázi kmene, kde přechází vodivá pletiva z kořenu do kmene – je chráněný kůrou a současně vykazuje znaky přímého kontaktu s půdou. Kromě jiného z části kořenového náběhu vyrůstají adventivní kořeny – viz.foto č.18-19.

5.1.5 V kořenové zóně stromu je umístěn elektrický rozvaděč (viz foto č.3). Z předaného podkladu situace lokality (viz. obr.1) vyplývá průběh několika sítí technické vybavenosti území rovněž přes kořenovou zónu stromu. V bezprostřední blízkosti paty stromu je umístěn sloupek oplocení. Všechny tyto skutečnosti mohli být rozhodující pro iniciaci infekce kořenového systému stromu a jeho následné odumření.

5.1.6 V části kořenové zóny došlo ke zvýšení terénu – v jaké souvislosti není možno jednoznačně stanovit ze zjištěných parametrů stanoviště. Tato skutečnost může mít souvislost se založením skupiny keřů v podrostu předmětného stromu (vrstva mlčovacího materiálu), rovněž může souviset s terénními úpravami (komunikace) či oplocením parku. Všechny tyto skutečnosti mohli být rozhodující pro odumření kořenového systému stromu.

5.1.7 Odborná literatura (BALDER,1998) uvádí *Ailanthus altissima* (Mill.) Single (pajasan žlaznatý) jako taxon citlivý na navážky v kořenové zóně.

5.1.8 Odumření kořenového systému v kontextu s údaji 5.1.5 a 5.1.6 probíhá řadu let. Počátek odumírání kořenového systému nelze se zatím zjistitelných údajů určit. Pro zodpovězení této otázky by byla nutná laboratorní identifikace patogena a detailní studium hniloby na bázi kmene.

5.2. Interpretace - odpověď

S ohledem na zjištěné vnější znaky (kap.4), skutečnosti v oblasti kořenové zóny stromu a ohledání kořenového systému stromu lze konstatovat že:

Příčinou statického selhání předmětného stromu vývratem je téměř úplné odumření kořenového systému stromu.

6. JE MOŽNÉ KLASIFIKOVAT ZJEVNÉ ZANEDBÁNÍ ZE STRANY VLASTNÍKA (MĚSTA)?

6.1. Zjištěné skutečnosti

(6.1) Předmětem posouzení byl rozbor vnějších znaků předmětného stromu, které mohou potenciálně souviset se statickým selháním.

(6.2) Na předmětném stromu nebyly nalezeny žádné vnější znaky související s potenciálním statickým selháním stromu zjistitelné metodou vizuální kontroly stromu. Pro úplnost je třeba dodat, že lze provést i velmi detailní analýzu symptomů včetně přístrojového hodnocení, které by předmětný defekt velmi pravděpodobně odhalily. Tyto detailní postupy jsou doporučovány v případech, kdy právě na základě vizuální kontroly stromu jsou zjištěny znaky, které poukazují na potenciální statické selhání – to však není hodnocený případ.

(6.3) Z několika zjištěných znaků (řezné plochy, ošetření drobných poranění na kmenu) lze vyvozovat, že na předmětném stromu byly v minulosti provedeny péstební opatření. Rozsah, cíl a četnost těchto opatření mně není znám. Jistě jsou dohledatelná v provozní dokumentaci správce.

(6.4) Předané podklady od pracovníků Magistrátu města Zlína se týkaly výhradně lokality, na které došlo k pádu stromu. Komplexní odpověď na položenou otázku by měla zahrnout rovněž posouzení systému péče a disponibilních podkladů pro výkon správy zeleně.

6.2. Interpretace - odpověď

Na základě posouzení vnějších znaků předmětného stromu, které mohou potenciálně souviset se statickým selháním konstatuji že:

Vlastník nemohl vizuální kontrolou vnějších znaků předmětného stromu zjistit možnost statického selhání stromu. V tomto smyslu nedošlo ze strany vlastníka ke zjevnému zanedbání.

ZNALECKÁ DOLOŽKA

Znalecký posudek jsem vypracoval jako znalec jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu Brno ze dne 21.11.1989 č.j. Spr. 4224/89 pro základní obor ochrana přírody pro odvětví dendrologie a okrasné sadovnictví. Znalecký úkon je zapsán pod poř. číslem 79/09 znaleckého deníku.

Doc. Ing. Pavel Šimek, Ph.D.

V Uherském Brodě 25.01.2009

